

## Milislerin Türetilmesi: Savaş Atmosferinde Görünen Ve Görünmeyen Yüzler

Sudan'ı kasıp kavuran savaşın ortasında, askeri destek kisvesi altında kullanılan ve bünyesinde ulusal parçalanma ve bölünme tohumlarını da barındıran en tehlikeli araçlardan biri olarak milislerin türetilmesi olgusu ortaya çıkmıştır. Bu olgu yeni ortaya çıkmış bir olgu değildir; aksine daha önce destek gücü olarak başlayıp sonrasında paralel bir güce dönüşen ve devlete karşı bir isyanla sonuçlanan Hızlı Destek Güçleri ile birlikte uygulanan yaklaşımın bir uzantısıdır.

### **Birincisi: Orduya bağlı ve orduyu destekleyen milisler – Yasa dışı gücün haritası**

Son yıllarda Sudan Silahlı Kuvvetleri'nin resmi kanallarından geçmeden çeşitli isimler taşıyan ve rütbe ve madalyalarla ödüllendirilen çok sayıda düzensiz askeri oluşumlar ortaya çıkmıştır. Bu oluşumların en öne çıkanları şunlardır: Vatan Kalkanı Güçleri, Onur Güçleri, Karar Tugayları, Yeni Mücahit Güçleri, Sivil Destek Güçleri ve Özel Koruma Kuvvetleri. Tüm bu milisler ayrı ayrı yönetilmekte ve Silahlı Kuvvetler Kanunu'na tabi olmaksızın kendilerine ayrıcalıklar ve askeri rütbeler verilmektedir; bu ise askeri hiyerarşi ve disiplinin açık bir ihlali olup savaş kararı alma birliğini de tehdit etmektedir.

### **Orduyla ittifak halindeki milislerin yapısı – ayrıntılı bir saha gerçekliği**

Bu oluşumlara ek olarak son çatışma sırasında yeni, daha örgütlü ve etkili milis güçleri ortaya çıkmış olup bunların en öne çıkanları şunlardır:

1- El-Bara İbn Malik Taburu: Güney Savaşı sırasında Halk Savunma Kuvvetleri bünyesinde ortaya çıkmış ve 25 Ekim 2021 darbesinden sonra saflarını yeniden düzenlemiştir. Savaşçıların sayısı 21 bini kişiyi aşmıştır. Üyelerine resmi askeri prosedürlerden geçmeden rütbe ve madalyalar verilmektedir. Hızlı Destek Güçleri'ne karşı savaşı "küfre karşı savaş" olarak gören akidevi bir söylem benimsemiştir.

2- Ebu Akla Kikal liderliğindeki Sudan Kalkanı; son savaş sırasında ortaya çıkmış ve kundaklama, yağma ve tutuklamalar gibi sivillere karşı ciddi ihlallerde bulunmuştur. Kendisi aşiret ve mezhep çatısı altında faaliyet göstermekte olup orduyu desteklediğini iddia etmektedir.

4- Ortak Kuvvetler: Yerel yönetimlerden ve orduyla ittifak halindeki kabilelerden oluşan unsurları içermektedir. Çocukların askere alınması ve insan hakları ihlallerine karışmıştır.

4- El Cezire Kurtuluş Hareketi: Hızlı Destek Güçleri'nin El Cezire bölgesini işgaline bir tepki olarak kurulmuş olup orduya destek vermesine rağmen net bir yasal desteğe sahip olmayan hareket, Sudan anayasasına göre bir milis gücü olarak kabul edilmektedir.

### **Yasa dışı rütbe ve nişaneler:**

Bu milislere askeri rütbe ve nişanelerin verilmesi, Sudan askeri hukuku çerçevesi dışında gerçekleşmekte olup bu da bu güçlerin meşruiyeti ve birleşik

ve disiplinli bir ordunun oluşumu üzerindeki etkileri konusunda yaygın tartışmalara yol açmıştır; bu da zihinlere Hızlı Destek Güçleri'nin deneyimini getirmektedir.

### **Bu milislerin finansman kaynakları:**

- Paralel ekonomik ağlar ve özel güvenlik şirketleri aracılığıyla sağlanan ilan edilmemiş iç finansman.
- Yerel ajanlar aracılığıyla nüfuzlarını pekiştirmek isteyen bölge ülkeleri tarafından sağlanan dış destek.
- Kendisini finanse etme araçları olarak altın, petrol ve tarım gibi yerel kaynakların yağmalanması.
- Sadakat karşılığında siyasi güçlenme: Askeri liderliği destekleme karşılığında mali ayrıcalıklar ve mevkilerin verilmesi.

### **İkincisi: Hızlı Destek Güçleri senaryosunun yeniden üretilmesi-güçlendirme ve isyan.**

Bugün yaşananlar, mali ve askeri olarak güçlendirilen, daha sonra kendi komutası altında bağımsız bir güce dönüşen ve isyanla sonuçlanan Hızlı Destek Güçleri deneyimini akla getiriyor. Bu model, özellikle yasal ve kurumsal denetimin olmaması durumunda yeni milislerin de aynı yolu izleyebileceği uyarısında bulunuyor.

### **Üçüncüsü: Milisleri üretmenin devletin geleceği açısından tehlikesi**

- Askeri karar alma birliğinin parçalanması.
- Devletin itibarının zayıflaması.
- Savaş sonrası iç güvenliğin tehdidi.

Bütün bunlar, Sudan'ın birliğini tehdit eden ve kurumlarını zayıflatan, devletin çerçevesi dışındaki çok sayıda silahlı güçlerin doğrudan sonuçlarıdır.

### **Dördüncüsü: Ülkenin birliğini korumaya ilişkin şerî hüküm**

Şerî açıdan; kanı korumak, namusu korumak ve şerî maksatları gerçekleştirmek de dahil olmak üzere ülkenin birliğini korumak şer'an vaciptir. Allahu Teala şöyle buyurmuştur: **“Hep birlikte Allah'ın ipine (İslam'a) sımsıkı yapışın; parçalanmayın.”** [Al-i İmran 103] Ve Subhanehu şöyle buyurmuştur: **“Birbirinizle çekişmeyin; sonra korkuya kapılırsınız da kuvvetiniz gider.”** [Enfal 46]

Âlimler, Müslümanların tek bir siyasi varlık altında birleşmesinin siyasi bir tercih değil, şer'an farz olduğuna karar vermişlerdir. Nitekim Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur: **“Her kim bu ümmet derli toplu iken onun işini dağıtmak isterse, kim olursa olsun hemen kılıçla onun boynunu vurun.”** [Sahih-i Müslim]

**Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan**

**Hatem El-Attar – Mısır**